# GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Joi'a si Dumineca.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. . — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28 franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 95. | Joi, 12 Decembre|30 Novembre | 1878.

## Dr. Herbst contra lui Andrássy.

**Brasiovu,** 12 Decembre 1878.

Comitele Andrássy are multi contrari, dér' nici unulu nu i-a fostu pana acuma atatu de periculosu, nici unulu nu a sciutu se-'lu combata cu atata succesu, cá membrulu delegatiunei austriace, cunoscutulu Dr. Herbst. Amu disu cunoscutu, pentru-ca dela inceputulu erei dualistice numele lui Herbst a figuratu la tóte desbaterile de órecare insemnatate, ce avura locu in „Reichsrath" si in delegatiuni. Dr. Herbst, care nu e austriacu de origine, a sciutu, cá professoru la universitatea din Prag'a, se'si castige in scurtu timpu o influintia atatu de mare intre nemtii din Boemi'a, incatu a devenitu conducêtoriulu loru politicu. Elu si-a inceputu dér' carier'a politica in diet'a din Prag'a, prin combaterea cehiloru si aperarea suprematiei germane si a isbutitu de a imparechiá pe cehi si germani inca si mai multu de ce erau. Cehii inca si astadi 'lu considera cá celu mai mare inimicu alu loru si lui ii dau mai multu vin'a, ca nu s'a potutu stabili pana acuma o intielegere intre cehii si germanii Boemiei. Dela Prag'a Herbst a fostu tramisu in senatu la Vien'a si aci a devenitu unulu din cei mai aprigi anteluptatori ai sistemului dualisticu, a fostu ministru de repetite-ori si trece de celu mai capabilu si celu mai bunu oratoru in parlamentu. Dialectic'a lui aspra a si fostu admirata in mai multe rênduri de amici si inimici. Astfeliu a dus'o asiá departe, incatu a devenitu siefulu partidei decembriste din „Reichsrath". Erá unu timpu, candu Dr. Herbst in fruntea nemtiloru dualisti salutà venirea lui Andrássy la ministeriulu de esterne cá un'a din cele mai mari isbande ale suprematiei neamtio-maghiare, ca-ci Andrássy fusese acel'a, care a contribuitu mai multu la caderea ministeriului cehofilu Hohenwarth, care erá atatu de urîtu in ochii nemtiloru.

De atunci s'au schimbatu lucrurile multu. Comitele Andrássy a apucatu pe nisce carari, pe cari suprematistii din „Reichsrath" n'au mai voitu se-i urmeze. Causele, cari au produsu scissiunea acést'a intre dualistii nemti si dualistii lui Andrássy-Tisza le amu aratatu deja, remane inca numai cá se damu o schitia despre luptele ce se incinsera dilele din urma in sinulu delegatiunei austriace.

Prim'a sageta, ce a indreptat'o Dr. Herbst in contra lui Andrássy a fostu cunoscut'a s'a propunere primita de catra comissiunea budgetara a delegatiunei austriace, prin care 'i se refusa ministeriului comunu creditulu suplementariu de 41 milióne, cerutu pentru ocupatiunea Bosniei pe an. 1878, din caus'a „nechiaritatii si a defectuositatii" proiectului si pentru-ca tractatulu dela Berlinu nu a fostu supusu, dupa constitutiune, mai antaiu senatului imperialu spre primire. Comitele Andrássy a fostu consternatu pentru momentu de vehementi'a atacatoriului, dér' flecsibilu cumu e, iute 'si-a aflatu érasi ecuilibrulu, a facutu se se conchiame marele consiliu alu corónei si resultatulu a fostu: retragerea proiectului de creditu pentru 1878 si conchiamarea senatului imperialu, — care fusese amanatu din causa, ca a luatu o atitudine ostila politicei de ocupatiune — spre incuviintiarea tractatului dela Berlinu.

Succesulu acest'a a incuragiatu pe Dr. Herbst cu ai sei in opositiunea ce-o facu guvernului in delegatiunea austriaca si cu ocasiunea desbaterei generale ce s'a deschisu deocamdata asupra proiectului de creditu relativu la spesele ocupatiunei pe anulu 1879 in legatura cu budgetulu ministeriului de esterne, au incercatu a face unu asaltu asupra positiunei comitelui Andrássy. Pentru scopulu acest'a comissiunea budgetara totu la propunerea lui Herbst si totu din motive constitutionale a refusatu de a luá in desbatere creditele cerute pentru acoperirea speseloru ocupatiunei in 1879, incuviintiandu numai pana un'a alta 15 milióne pentru trupele din Bosni'a si Herzegovin'a pe an. 1879; totodata a primitu cu mare maioritate unu referatu a lui Dr. Schaup asupra budgetului ministeriului de esterne, care, dupa insusi declaratiunea lui Andrássy, contienea o acusatiune formala si unu votu de neincredere in contra persónei sale. In 5 ale lunei curente in fine se incepù desbaterea asupra acestui referatu in siedinti'a plenara a delegatiunei austriace.

Unu publicu numerosu si fórte distinsu venise se asiste la duelulu ce avea se se incinga intre Dr. Herbst si comitele Andrássy. Era unu momentu insemnatu, ca-ci déca delegatiunea ar' fi primitu referatulu comissiunei, comitele Andrássy erá silitu a-si dá dimissiunea. Peste 30 de delegati sarira in ajutoriulu lui Andrásy insinuindu-se la cuventu in contra acelui referatu alu comissiunei budgetare, si astfeliu comitele a scapatu cu vieati'a, budgetulu ministeriului de esterne a fostu incuviintiatu conformu propuneriloru comissiunei, ear' asupra referatului acesteia nici nu s'a votatu. Comitele Andrássy a scapatu din calamitate, dér' nu a invinsu, ca-ci cu tóta bunavointi'a celoru treidieci si trei, nu a potutu dobêndi unu votu de incredere.

Nu se póte contestá, ca argumentele aduse cu ocasiunea acést'a de delegatulu Dr. Herbst in contra ministrului de esterne si a maioritatii artificiale, care a saritu in ajutoriulu seu, au fostu de unu efectu nimicitoriu. Cea mai mare greutate a pus'o Herbst in vorbirea s'a pe cestiunea financiara, dela care depinde totu viitoriulu monarchiei. Elu este de parere, ca ocupatiunea Bosniei si a Herzegovinei duce la ruin'a financiara a monarchiei. Déca guvernulu, dise elu, a potutu se se insiele la 3—4 luni cu vreo 40 milióne, cu catu mai multu nu se va insielá la stabilirea cheltuieliloru pentru unu anu intregu? Si de unde vomu mai luá sutele de milióne? Herbst e convinsu, ca Austro-Ungari'a nu va poté biruí cu cheltuielile, ce le va recere ocupatiunea. Cu catu, dise elu, financele nóstre voru stá mai reu, cu atatu mai multu va perde monarchi'a din védi'a si puterea ei. „Beliducele acel'a n'a fostu celu mai reu, care a disu, ca „pentru a portá resbelu, trebuiescu bani, bani si érasi bani" si statulu, care nu numai, ca n'are de trei ori bani, ci n'are de locu bani, nu e unu statu si de va avé o armata inca asia de mare, este unu statu slabu."

Dr. Herbst atinse si odiós'a cestiune a devalvarii valutei si puse intrebarea: Ce vedemu pe terenulu constitutiunalu de candu cu inaugurarea politicei de ocupatiune? — Numai crise ministeriale conflicte de competentia si nelinistire reciproca. In fine se declarà pentru dualismu, dér' aratà totodata ca institutulu delegatiuniloru va fi dusu la absurditate déca se va introduce absolutismulu pe terenulu afaceriloru comune.

Periculele, ce se nascu pentru dualismu din ocupatiune, au fostu ilustrate inse mai bine de catra insusi aperatorii lui Andrássy, asiá incatu acest'a póte dice cu dreptu cuventu: Dómne feresce-me de amici, ca de inimici me pazescu eu catu potu. Asiá dise intre altii delegatulu Dr. Oelz, ca nu politic'a lui Andrássy, ci sistemulu dualisticu actualu pórta tóta vin'a releloru, ce bantuie popórele monarchiei, ér' d. Lienbacher se sili a demonstrá, ca dualismulu, prefacêndu-se in trialismu inca se va mai intarí, in locu de a se slabí, cá si unu scaunu, care pana aci avù numai doue, dér' de aci incolo va avé trei pecióre.

La finitulu desbaterei a luatu cuventulu si comitele Andrássy spre a se aperá intr'o cuventare, care a duratu mai doue óre, in contra atacuriloru violente indreptate asupra-i. Oficiosii dicu ca niciodata n'a vorbitu cu atatu spiritu si cu atata elocintia, cá acuma, dér' fatalminte ei mai adauga ca comitele Andrássy a venitu prea tardiu cu cuventarea acést'a a lui, ca trebuiea se se trediésca mai curêndu, ca-ci atunci capetá unu votu de incredere dela maioritate. Va se dica totu Dr. Herbst a reportatu laurii in aceea-si dî.

---

## Luarea in posessiune a Dobrogei.

D. ministru de interne alu Romaniei a primitu urmatórea telegrama dela prefectulu din Tulcea:

„Tulcea, 23 Nov. 1878.

„Domnule ministru! Astadi la 10 óre autoritatea imperiala russa a remisu administrati'a Dobrogei in manele autoritatiloru romane dupa seversirea serviçiului divinu in tóte bisericele si templele. Unu Te-Deum a fostu celebratu inaintea palatului administrativu de staritiulu monastirei Cocosiu, asistandu fostulu guvernatoru cu functionarii sei, consulii poteriloru straine, comissiunea delegatiloru guvernului romanu, generalulu Anghelescu cu statulu-maioru, comunitatile si corporatiunile si tóta poporatiunea din orasiu. In momentulu inaltiarei santei Cruci s'au cetitu rogaciuni, pentru cá cerulu se dé multi ani de fericire A. S. R. Carolu I. si A. S. R. Elisabet'a Dómn'a.

„Drapelulu nationalu s'a arboratu pe palatulu administrativu si in midiuloculu salveloru de artileria a fostu salutatu prin aclamatiunile entusiaste ale poporatiunii. In acelu momentu d. N. Catargi, presiedintele comissiunii, m'a invitatu a dá cetire proclamatiunii Domnesci, care asemenea a fostu aclamata cu entusiasmu. Dupa primirea felicitariloru din partea corpului consularu si a diferiteloru comunitati, corporatii si a notabililoru, am luatu din man'a guvernatorului imperialu russu posessiunea administratiunei prefecturei Tulcea. Voiu pune tóta staruinti'a mea a se terminá in celu mai scurtu timpu dresarea inventariului si inchieiarea protocóleloru, constatandu regulat'a predare si primire a archiveloru diferiteloru serviçiuri.

Prefectu de Tulcea: G. Ghic'a.

D. prefectu de Chiustenge a tramisu d-lui ministru de interne urmatóri'a telegrama:

„Astadi la 10 óre cu ocasi'a luarei in posessiune a districtului Chiustenge a avutu locu in biseric'a grecésca unu Te-Deum, la care au asistatu tóte autoritatile locale russe, d-nii representanti ai poteriloru straine, notabilii orasiului si unu insemnatu numeru de cetatieni din tóte clasele; in acelasi timpu, in templele diferiteloru nationalitati, s'au inaltiatu rugi catra celu Atotpotinte pentru prosperitatea Romaniei si pentru indelung'a, pacinic'a si gloriós'a domnire a A. S. R. Domnului Carolu I si a Ilustr. regale Dómn'a Elisabet'a.

„Entusiasmulu erá fórte mare si bucuri'a se vedea pe tóte feçiele.

„Totu orasiulu erá in picióre; stindarte tricolóre, girlande de flori si diferite ornamente impodobeau casele.

„Dupa terminarea serviçiului divinu am fostu insoçitu de poporu in strigate de urari entusiaste pana la localulu conacului, unde trebuiamu se procedamu la primirea autoritatiloru. Aci comissiuni din partea diferiteloru nationalitati m'au insarcinatu se depunu la piciórele Tronului Augustului nostru Domnitoriu incredintiarea despre devotamentulu si fidelitatea nouiloru sei supusi, pe candu chiaru in salonulu de receptie preotii mahomedani dupa ritulu loru au inaltiatu rogari catra celu Atotpotinte, cerendu inalt'a Lui protectia pentru Romani'a si guvernulu ei.

„In fine diu'a de astadi va remané inscrisa pentru viitoriu in cartea Istoriei cá o di de fericire pentru acésta nóua Romani'a, atatu de mare erá entusiasmulu.

Prefectu de Chiustenge: R. Opranu."

---

**Budapest'a,** 7 Dec. 1878.

(Corresp. part. a „Gaz. Trans.")

(Noulu cabinetu. — Vieti'a regimului Tisza. — Deputati romani. — Cumu se practica passivitatea in Aradu, Lugosiu si Blasiu?)

Cabinetulu vechiu alu dlui Tisza s'a presentatu astadi dietei in editiune noua, ministrii, intre cari cont. Szapáry si bar. Kemény sunt ómeni noi, au intratu in sala imbracati in vestminte ungauresci de gala, cu pene in caciula, cisme cu pinteni si sabia la sioldu. Ministrulu presiedinte tienù o cuventare, in care desfasiurà program'a cabinetului seu. Dlu

Tisza promise ceea ce promitu de regule tóte ministeriele: economia in financiele tierii, restabilirea echilibrului intre venite si spese, administratiune buna si spre acestu scopu infiintiarea unui foru supremu administrativu, justitia drépta prin elaborarea unui codu civilu maghiaru, reform'a casei magnatiloru „pe basea dreptului istoricu si cu privire la interessele specifice maghiare“, (adeca la suprematia) si multe alte de tóte. Partit'a guvernamentala aprobà program'a prin catova strigari de „se traiésca“; ér' opositiunea murmurà mai vertosu, candu dlu Tisza vorbí despre ocuparea Bosniei. Dupa dlu Tisza vorbira prof. Desideriu Szilágyi (unu june si inteligentu deputatu, nascutu in Bihari'a, din o vechia si nobila familia romanésca, trecuta in castrele straine, cá multe altele familii, prin vicissitudinea timpuriloru atatu de fatale pentru sórtea poporului romanu), in numele opositiunei aliate, a carui vorbire fú aprobata cu aplause frenetice din partea tuturoru partideloru contrarie guvernului; dupa elu urmara P. Hoffmann si D. Irányi, cari cu toti vorbira in contra guvernului.

Prin unele cercuri ale deputatiloru chiaru din partid'a guvernamentale circula faim'á, ca vechiulu regimu cârpitu alu d-lui Tisza nu va poté traí mai multu, de catu pana la desbaterile budgetului pro anulu 1879. Multi corifei din partid'a guvernamentala nu-'lu au la stomacu pe d-lu Tisza si cauta ocasiunea binevenita a scapá de elu. Un'a, ca d. Tisza cá proprietariu mare este omu pré ingâmfatu si desconsidera pe multi barbati mai talentati, decatu cumu este d-lui; alt'a, ca cá omu fórte nervosu, presiedintele consiliului vorbesce multe, striga si ameenintia, dér' in fapta nu face nimic'a statornicu. Situatiunea maghiariloru faça de Vien'a si faça de strainetate e multu mai slaba, de catu cumu fusese sub guvernele partidei deákiane. Cu unu cuventu, d-lu Tisza — dupa opiniunea multor'a — e bunu de gura, dér' n'are barbati'a a face frontu cu tóta energi'a, spre a eluptá ceva avantagiosu pentru tiéra, ci se simte fórte indestulitu, déca póte ocupá banc'a de ministru si nu cugeta la ceea ce promisese, candu erá capulu partidei opositiunali.

Se dice mai departe, ca multi barbati din partid'a guvernamentale n'au voitu se ésa din partida acuma, la desbaterile asupra adressei si la cele asupra politicei orientale, din causa, ca nu voiescu se clatine positiunea contelui Andrásy, care e bine vediutu in cercurile curtii, atatu la barbati, catu si la dame; ci ar' avé de gandu se restórne cabinetulu, candu va veni la desbatere budgetulu, cá astfeliu in cointielegere cu comitele Andrásy se formeze unu altu cabinetu. Despre barbati de influintia mare, precumu sunt Szlávy, Bittó, L. Horváth si B. Horváth, Wahrmann, Zsedényi, se afirma, ca voru parasí cu deseversire guvernulu actualu; incatu dlu Tisza in urma se va aflá incunrgiuratu numai de corifeii fóstei partide stânge Paul Moriz, Iókai, Csernatoni, cari din interese de vechia amicitia si pentru ca sunt calvini cá si dlu Tisza 'i romanu credintiosi pana in capetu. Dintre deputatii romani pururea guvernamentali inca s'au deslipitu de partid'a regimului dd. Petru M i h a l i, George I o a n o v i c i u si Parteniu C o s m 'a.

Parasit'a Transilvania inca 'si are unu ministru la comerciu in persón'a baronului Gabrielu Kemény, dusmanu neimpacatu neamului romanescu, cá toti ungurii si renegatii din Transilvani'a, de cari nu sciu intru catu se voru fi bucurandu bravii comercianti romani din partile Brasiovului. Fiiulu Banatului dlu Szende este in permanentia la guvernu in fruntea afaceriloru honvedimei, elu e alesulu numerósei inteligentie romane din Lugosiu, pentru ca le ajuta fórte multu „la recrutarile ostasiloru“ in totu anulu, dandu fecioriloru „licentia de casatoria“, ceea ce se dice, ca n'ar' fi incuviintiatu, candu aveau de representante pe Dr. Alecsandru Mocioni.

Din comitatulu Aradului nu au sositu la dieta cá in alti ani cate patru deputati romani; alegatorii de acolo ar' fi remasu, se dice, passivi, „pentru-ca vicespanulu Tabajdi cu solgabireii cercuali facu pressiune asupra notariloru comunali“, amenintiandu-i cu alungare din slujba; passivitatea fù observata inse numai faça de candidatii romani, maghiari inse se alesera cu voturi romanesci pentru partidele mag. opositionale si guvernamentale. Cá si cumu, afara de notarii comunali, romanii din Aradu n'ar' mai avé si alti conducêtori inteligenti in person'a preotiloru, dascaliloru si ici si colea a advocatiloru. Déca vremu se alegemu, se recere in totu casulu lupta energica si onesta, luminarea poporului continua; inse mai multa si mai grea este lupt'a a tiené poporulu passivu, mai vertosu, déca nu este resonu de autonomia, cumu este la romanii transilvaneni. Dér' ceea ce se póte in Dobritienu si in alte orasie maghiare, de ce se nu se póta celu puçinu pe jumetate si in comitatele curatu romanesci din Ungarì'a? Lumea de astadi nu ne mai intréba, ce feliu de politica urmarimu, ci cauta se védia, catu potemu cu propriele poteri prin munca continua dobêndi in comune, in comitate, precumu si acolo, unde se hotaresce despre averea si sangele poporului De aceea faptulu, ca in orasiulu Blasiu in Transilvani'a s'a alesu acuma de curêndu n o t a r i u c o m u n a l u u n u s t r a i n u, — a produsu simtieminte curióse pana si in cercurile straine din Pest'a. — Desi in cele premerse voru fi unele, cari nu se unescu intru tóte cu ideile multora, ve rogu, d-le Redactoru, cá pentru ascultarea opiniuniloru veníte din alte parti, se binevoiti a dá locu si acestei pareri, care nu prejudeca intru nimicu decisiunei unanime, la care trebuie se venimu odata toti romanii.

---

## Discursulu deputatului Parteniu Cosm'a,

tienutu in siedinti'a camerei Ungariei la 25 Nov. c. n. 1878

On. casa! Nime nu va asteptá, cá in stadiulu atatu de inaintatu alu desbaterei si dupa atatea vorbiri escelenti se mai producu si eu argumente noue referitóre la obiectulu principalu alu desbaterei — la directiunea politicei orientali a guvernului nostru de esterne, — si deca totusi 'mi iau voia acumu in momentulu ultimu a mi ridicá graiulu, o facu acest'a mai alesu pentru cá se nu se pota dice, ca nici unu deputatu de nationalitate romana nu si-a descoperitu opiniunea in privinti'a acestei cestiuni ponderóse, care dupa parerea mea va serví de basa unei epoce noue in patri'a nóstra. De candu am onóre a fi membrulu acestei camere, fórte arareori m'am folositu de dreptulu vorbirei, me magulescu inse cu acea, ca de cate ori am aflatu indispensabila tacerea — am tacutu, si tótdeauna sinceru, fara privire in drépt'a séu stang'a, — ca-ci eu tienu, ca n u c o r e s p u n d e d a t o r i n t i e i s a l e a c e l u d e p u t a t u, c a r e s e r e t r a g e d e l a v o r b i r e n u m a i p e n t r u c a s e t e m e, c a p a r e r e a s'a v a p r o d u c e i c i c o l e a d i s p l a c e r e, s é u c a n u v a f i a c c e p t a t a, ca-ci pentru acea suntemu aci, cá se vindecamu ranele esistinti cum se póte mai bine, ér' a le vindecá numai asia le potemu, déca le cunóscemu. Si de astadata deci voiu fi francu intru manifestarea convingerei mele, si pe catu se póte de obiectivu.

Incatu privesce cestiunea ocuparei Bosniei si Herzegovinei, eu marturisescu, ca am implinitu ceea ce presupune dlu primu-ministru, adeca a m s u p u s'o j u d e c a t i i a l e g a t o r i l o r u m e i, caror'a — provocatu fiindu inca in lun'a lui Iuliu, candu nu erau inca cunoscute oficiale dispusetiunile congressului din Berlinu, li-am scrisu urmatórele: „De cumva s'ar' adeveri faim'a respandita prin diuare, adeca: ca guvernulu nostru comunu de esterne, incuviintiandu politica espansiva a Russiei, va impartí cu ea prad'a, eu pentru acest'a fapta, desi in a d e v e r a t u l u s e n s u a l u c u v e n t u l u i apartienu partidului liberalu, — ori in ce forma ar' veni ea pe tapetu — i - a s i d á v o t u d e b l a m u; ca-ci ocuparea Bosniei si Herzegovinei eu o consideru de suficienta: pentru cá se ne ruineze de tótu finançiele, cari deja sunt in stare fórte desperata, ér' provinciele ocupande de apte, ca dupa ce cu enorme sacrificii le-am adusu la maiorenitate se devina in corpulu patriei nóstre d y n a m i t u l u c e o v a s p a r g e“ — Stilulu acestei sentintie intr'adeveru nu este chiaru netedu, dér' nici n'a fostu ea menita pentru parlamentu, insa in esentia ea este totu acea, ce in diferite variatiuni o desvoltara inaintea mea o multime de oratori escelenti, si cu o logic'a atatu de fundata a demonstrat'o dlu condeputatu Zsedényi. La acest'a mi-au respunsu alegetorii cu aceea, ca m'au t r a m i s u a i c i, c á s e - m i i m p l i n e s c u p r o m i s s i u n e a.

Cu tóte acestea dloru! situatiunea este atatu de grava, mai cu séma, déca consideramu complicatiunile esterne, déca cumpanimu dechiaratiunile dlui primu-ministru, si déca patrundemu la insemnatatea — nu atatu a proiectului de adressa presentatu din partea deputatiloru Croati, ci mai multu la a cuventarei, cu care ne-a presentatu dlu Mihailoviciu acelu proiectu, — la care inse fórte puçinu s'a reflectatu, — ca adeca: „póte vorbí opositiunea ce voiesce, ca-ci elu a vediutu aici perondandu-se 5—6 guverne, in cari inse numai persónele s'au schimbatu, dér' politic'a totu aceiasi a remasu, ca-ci in patri'a nóstra n u e s t e p o s s i b i l a a l t a p o l i t i c a decatu acea, carea se manifesta si in ocupatiunea din cestiune, si ca chiaru opositiunea de ar' veni la guvernu, nici ea n'ar' poté urmá alta politica,“ — dicu situatiunea este atatu de grava, si responsabilitatea impreunata cu votulu atatu de mare, — incatu eu n'asi hesitá a mi schimbá sentinti'a, decumva m'asi convinge, ca facu unu mai mare reu patriei mele prin respingerea decatu prin incuviintiarea politicei manifestate prin ocupatiune, din doue rele asi alege pe celu mai micu. Inse acel'a, care este chiamatu se ne lumineze, — ministrulu nostru de esterne — este deja de 3 septemani in midiuloculu nostru, corporatiunea, carei'a este datoriu se si justifice politic'a, de 3 septemani este coadunata — si elu totusi afla cu cale a tacé. Deci eu cu mintea mea de laicu, fiindu silitu a amblá numai pe piciórele proprii si a-mi basea vederile numai pe resultate, nu me potu afla indemnatu a-mi stramutá judecat'a ce avui onóre a vi o presentá.

De cumva a'si avé si eu ingrigirile, cari se vede a le avé condeputatulu Politu, si déca asi poté impartasí vederile dlui primu-ministru despre ocupatiune, va se dica déca m'asi teme si eu, ca ocuparea Bosniei si Herzegovinei ar' insemná i n a u g u r a r e a u n e i p o l i t i c e a n t i s l a v e, — faça de faptele complinite, cari dupa convingerea mea nu se mai potu stramutá, póte ca asi dice si eu: tréca duca-se, si asi votá pentru adress'a maioritatii; inse eu credu chiaru contrariulu, eu me temu ca p r i n a c é s t'a s'a p u s u b a s'a u n e i d i r e c t i u n i p o l i t i c e s l a v e i n p a t r i'a n ó s t r a. Eu nu potu fi atatu de naivu, cá se credu, ca ocuparea Bosniei si Herzegovinei are numai acelu scopu, ca noi se facemu ordine in acele provincii neglese si spoliate si in urma, dupa ce le-am civilisatu si dupa ce cu investitutiuui enorme le-am ridicatu la o stare infloritóre se le redamu Turciei. Asta, cu tóte simpatiile, ce o mare parte a poporului maghiaru le nutresce pentru turci — credu, ca nici insisi turcii n'ar' cuteza se o spere dela noi; ér' Europ'a, carea nu esista si nu face nimicu pentru noi, — nu merita atata generositate din partea nóstra, Din contra, eu asia credu, ca noi pentru aceea ocupamu Bosni'a si Herzegovin'a, cá se le anecsamu, si de voi'a nóstra nici candu se nu le mai damu din posessiune si in acést'a zace pericululu pentru noi. Pentru ca mai alesu, déca consideramu insemnatatea cuvinteloru dlui ministru-presiedinte, care in cuventarea s'a de alaltaeri ne-a disu urmatórele: „Aceea inse o sustienu, ca da! Herzegovin'a si Bosni'a au fostu acelu focularíu, unde atatu din vecini, catu si departare dela nordu coadunandu se materialulu de aprinsu — de aci s'au datu focu orientului“ — me fórte temu, ca aceste provincii, chiaru cu consimtiementulu popóreloru loru voru serví de ansa la unu evenimentu de alu lumei, carui-a vomu trebuí se ne opunemu, apoi de órece precumu insusi dlu ministru presiedinte afirma „celu ce cutéza a stá in calea unui evenimentu de alu lumei negresitu devine cutropitu“, eu prevediu nascêndu-se din acést'a acuisitiune noua o astfeliu de sórte pentru patri'a nóstra, carea nu este de invidiatu, la carea deci eu nici midiulocitu nu voiu se contribuiu cu votulu meu.

Nu sum eu acel'a dloru! carele asi nesui a impedecá eliberarea popóreloru apesate din orientu, séu carele asi indemná pe guvernulu nostru, cá legêndu sórtea patriei nóstre de a Turciei se 'si scóta spad'a pentru integritatea acelui imperiu putredu. Eu mi-am datu deja opiniunea in asta provincia inca in anulu trecutu, candu prim'a óra a venitu pe tapetu cestiunea orientala in parlamentulu nostru — de mi aducu bine aminte in lun'a lui Iuniu, si de atunci inca n'am causa se mi-o stramutu. Am disu adeca atunci in contra torentelui opiniunei publice maghiare si sustienu si astadi, ca Turci'a asia, precumu era, cu institutiunile sale theocratice, nu numai ca nu se póte sustiené, dér' nici nu póte stá in interessulu nostru, cá se se sustiena. Turci'a ni-a fostu celu mai complitu inimicu pana ce ia fostu eu potintia, si déca am patimitu noi dela cineva dela Turci'a am patimitu, si déca sunt eternisate pentru popórele acestei patrie pagine glorióse in istoria, acelea se referescu mai alesu la luptele avute contra turciloru. Numai de atunci nu ni este periculósa Turci'a, de candu nu mai póte, acuma insa a devenitu periculósa chiaru prin slabiciunea s'a, prin institutinnile sale necorigibili.

Precepu caus'a pentru ce o parte a poporului maghiaru se insufletiesce atatu de tare pentru turci, — permiteti-mi se fiu sinceru si in ast'a privintia; se insufletiescu poporulu pentru ca i s'a implutu capulu cu noua inventiune, c a e l u a r' f i c o n s a n g e n u c u t u r c i i, — ér' politicii maghiari: pentru ca le-ar' placé se sustiena pe Turci'a dreptu parafulger. Eu inse dloru! v a s u l u p l i u u d e p u l v e r e d e p u s c a n u 'l u t i e n u b u n u d e p a r a f u l g e r u, eu nu voiu de vecinu p[e] unulu, alu carui casa in totu momentulu este amenintiata cu aprindere. Referintiele de acolo — ori catu s'a afirmatu aici contrariulu — nu se mai potu sustiené, dér' fiindu ca sunt nereformabile nici nu trebuie se se sustiena, deci repetu, ca niciodata n'asi legá sórtea patriei mele de a unui asemene statu: unui statu civilisatu, care numai catu de catu tiene la reputatiunea s'a morala, nu 'i este permisu se faca asi'a ceva. Eu privescu orientulu de proprietatea popóreloru de acolo, si pe nime altulu nu tienu indreptatitu a primí ereditatea Turciei, decatu pe popórele ce o locuiescu. Eu asi fi doritu si dorescu, ca dupa inevitabil'a disvolvare a imperiului turcescu, se se constituiésca in loculu lui, dupa individualitatea nationala a popóreloru din orientu, mai multe staturi mici i n d e p e n d i n t i p r o v e d i n t e c u t ó t e a t r i b u t e l e d e e s i s t i n t i a s i a s i e d i a t e s u b g a r a n t i'a c o l e c t i v a a E u r o p e i. Si nu m'asi teme, ca staturile acelea, chiaru de ar' si fi unulu doue slave intr'insele, ar' deveni uneltele Russiei s'au ar' gravitá la ea, periclitandu-si prin aceea libertatea si independinti'a, pentru ca fericirea unui statu nu sta in marimea, teritoriului ci in libertatea lui; prin urmare unu statu desi micu, déca 'si póte desvoltá institutiunile conformu datineloru si interesseloru sale, niciodata nu-si va sacrificá independinti'a si libertatea s'a numai, cá se se póta contopí si perde in altulu mai mare, ci din contra le va aperá cu tóta resolutiunea. Ve maturisescu sinceru, ca pentru asigurarea simpatiei si aliantiei acestoru popóre eu asi fi doritu, cá noi se nu lasamu Russiei glori'a eliberarei loru, ci se li o esoperamu noi, inse acést'a gresiéla nu e de acuma, ci este de unu datu mai vechiu, si déca nu se mai poté corege, celu puçinu se fimu nesuitu a alterá reulu pe cate se potea si pe viitoriu a ne asigura gratitudinea si increderea popóreloru din Orientu; — guvernulu nostru de esterne inse, dupa modest'a mea parere, a urmatu chiaru contrariulu. Ca-ci se insiéla fórte acel'a, care cugeta, ca locuitorii provinciiloru ocupate voru priví in noi pe eliberatorii loru, si ei atunci candu cugetau, ca scapa pe vecie de unu tiranu fara cumpetu, sunt bucurosi a deveni supusi altei stapaniri desi mai umane, dér' care in fine totu nu li va dá libertatea, pentru care de seculi se lupta. De altmintrea primirea ce o intimpinaramu la densii este destula dovada despre simtiemintele loru.

On. casa! n'am ce face, dér' eu asi'a vedu, si din resultate sum necessitatu a deduce, ca noi facemu o politica de totu neinsemnata, o politica numai de adi pe mane. Eu asi'a credu dloru! ca déca guvernulu nostru inca si astadi afla de lipsa a acuirá patriei nóstre noue provincii cu elemente eterogene, nu tiene contu de spiritulu tempului, nu vrea se incépa, ca a trecutu deja timpulu intemeierei state-

loru de mozaicu, ca astadi numai principiulu de nationalitate are potere de a construí si a desfiintiá state si in contra poterei destructóre a principiului de nationalitate, numai aliantie sincere, basate pe interesse comune potu salvá de nimicire pe natiunile mai mici. Déca guvernulu nostru ar' fi condusu de o politica mai inalta, de adeverata politica a viitoriului, nu precepu pentru ce nu lucra in acea directiune; ca se facemu posibila celu puçinu aliauti'a sincera a aceloru popora, cari mai tare sunt espuse undeloru panslavismului ? ! Mai alesu doue elemente sunt aici dela natura avisate unulu la altulu, care numai impreuna potu esistá si eventualminte impreuna voru sucumbe, — acestea sunt: maghiarii si romanii. Decumva guvernulu nostru era petrunsu de acestu adeveru, trebuiea se observe cu totulu alta atitudine in cestiunea Basarabiei, si inca cu atatu mai vertosu, ca cestiunea nu erá numai romana ci si ungara, dér' precumu am esperiatu nici macaru atata n'a facutu pentru vecin'a Romani'a, catu a facutu guvernulu indepartatei Anglie. Nu am asceptatu eu, ca guvernulu nostru, dupa ce a vediutu, ca celelalte poteri mari au abandonatu Romani'a si nu se espunu pentru drepturile celui mai slabu façia de celu putinte — singuru se declare resbelu Russiel, dér' celu puçinu atata cu dreptu cuventu a potutu pretinde ori care, ca in contra unei procederi atatu de perfide, cum a fostu a Russiei façia de aliatulu seu, in contra violentiei lipsite de orice basa morala, se fi protestatu cum a protestatu representantele Angliei, se fie nisuitu a 'si manifestá simpathi'a ce o merita aceea natiune, si prin asta se puna basele increderei si eventualei aliantie in viitoriu. Dorere! inse, ca nici macaru atata n'a facutu, desi nu credu se esiste unu omu seriosu cugetatoru in tiér'a acésta, care se nu fia convinsu despre necessitatea unei aliantie sincere si durabile intre Romani'a si Ungari'a in interessulu ambeloru state.

Dupa acesti'a se-mi fia permisu a face cateva reflecsiuni la unele puncte ale cuventarei de alaltaeri a d-lui ministru-presiedinte. Spre a justificá ocupatiunea si spre a dovedi, ca nici tractatele europene nu sunt suficienta basa, pentru cá insasi Europ'a se le respecteze, — referitoriu la tractatulu de Parisu dice: „Ca incatu s'au consideratu tractatulu de Parisu de tóte poterile europene atunci si chiaru atunci de basa a regularei referintieloru din Orientu, cá se nu amintescu mai multe, dovedesce aceea, ca principatele Moldov'a si Valachi'a in contr'a dispositiuniloru unui fórte momentosu punctu alu acelui tractatu s'au prefacutu in Romani'a." Si ce a doveditu d-lu ministru-presiedinte cu amintirea acestui faptu? Nimicu alt'a, decatu, ca si chiaru inaltulu corpu diplomaticu, — acei'a adeca, care 'si aróga dreptulu a dispune in numele „Atotpotintelui D-dieu", — atunci, candu intreprinde mesuri nesuficiente, candu ignoréza dorintiele aceloru popóre, de a caroru sórte dispune, face astfeliu de lucruri, de cari bunulu D-dieu alu dreptatii nici o scire nu are, lucruri, cari nu potu contá la o viétia durabila. Este adeveratu, ca tractatulu de Parisu a devenitu eludatu in acestu punctu cu multa desteritate, vin'a inse o pórta insusi congressulu, ca-ci dorintiei juste a respectiviloru, care totodata a fostu si interessu europénu — a satisfacutu si n'a satisfacutu. Acele principate, cari niciodata n'au fostu supuse suveranitatii Portii otomane, tunse si slabite deja binisioru prin binevoitorii sei vecini — provocate fiindu, au respunsu: ca ele numai asiá 'si potu impliní missiunea européna, déca li se va concede unirea intr'unu principatu cu numele Romani'a. La acést'a intielépt'a diplomatia le-a respunsu cu aceea, ca le-a incuviintiatu numele de „Principate unite", dér' unirea totusi le-a denegat'o, dispunendu, ca fiecare principatu se-si aléga pe Domnitoriulu seu separatu de celalaltu, apoi pentru uniformitatea administratiunei interne le-a mai impusu o forma de delegatiune comuna. Aceste mesuri n'au multiamitu pe nimeni, n'au multiamitu o parte a acelor'a, cari le-au facutu si cu atatu mai puçinu au multiamitu pe acei'a, de a caroru sórte se tractá, dér' n'au potutu corespunde nici interesseloru Europei, pentru-ca n'au fostu apte a aduce pe acele doue principate in positiune de a-'si impliní chiamarea. Principatele interessate n'au avutu ce face si deocamdata le-a primitu si asiá; candu au fostu se se puna in lucrare apoi, le-a esecutatu dupa liter'a tractatului, inse astfeliu, ca intielépt'a diplomatia a devenitu batuta. Au alesu ele separatu pe Domnitori, dér' au alesu totu pe aceeasi persóna, si prin ast'a au implinitu liter'a tractatului, dér' in esintia s'au implinitu dorinti'a loru, ca-ci din ast'a s'a nascutu in urma unirea. In urma a aflatu si diplomati'a, ca s'a lucratu intieleptiesce si nu i-a pré pasatu de pacalitura, ca-ci s'a convinsu, ca pentru interessulu Europei este mai corespundietoru asiá, decatu cumu dispusese congressulu.

(Va urmá.)

## Din camer'a romana.

In siedinti'a din 21 Nov. v. au fostu alesi de vice-presiedinti ai camerei d-nii: N. R. Locusteanu, Stolojanu, Hasnasiu si Sc. Pastia. — In 22 Nov. se alesera membrii comissiunei financiare, apoi ai celei de petitiuni si de indigenatu, ér' in diu'a urmatóre, 23, se alese comissiunea comunala si comissiunea de respunsu la discursulu tronului. In acést'a din urma fura alesi d-nii: E. Costinescu, I. Codrescu, P. Gradisteanu, D. Giani, N. Flev'a, C. Gradisteanu si I. Nanu.

In siedinti'a de Vineri, 24 Nov., d. ministru de esterne comunica mesagiulu domnescu, prin care se inaintéza adunarii conventiunea inchiaiata cu guvernulu otomanu in privinti'a repatriarii prisonieriloru. Conventiunea prevede, ca Turci'a trebuie se platésca pentru intretienerea prisonieriloru 1.400,000 lei noui in moneta sunatóre si in rate pe termini de 7 ani. Ministrulu de esterne dise intre altele: Acesti ómeni (prisonierii turci) sunt nevinovati, si-au facutu datori'a de soldati, si astadi stau atatu timpu departe de familiele loru, lasandu, ca multi zacu in pamentulu nostru; vin'a e si de astadata a diplomatiei; 7 luni amu staruitu se dobêndimu ceea ce avemu astadi, dupa 7 luni venimu a sterge neintielegerile dintre inalt'a Pórta si Romani'a. Dé D-dieu, cá acést'a se fia unu inceputu de bune relatiuni intre fostulu nostru Suveranu, imperatorele Turciei, si intre Suveranulu nostru. (Aplause.)

Dupa acést'a dd. P. Gradisteanu, N. Ionescu, V. Maniu si I. Agarici au propusu modificarea art. 8 si 9 din codulu civilu in modulu urmatoriu: „Veri-ce individu nascutu si crescutu in Romani'a pana la maioritate, si care nu se va fi bucuratu niciodata de vreo protectiune straina, va poté in cursulu unui anu dupa maioritate, fara altu stagiu séu indeplinirea altoru conditiuni, se reclame calitatea de romanu, pe care inse nu o va poté dobêndi decatu printr'unu votu alu corpuriloru legiuitórie." — Modificarea art. 9 din cod. civ. se cere cu deosebire din motivulu, ca acestu articulu creaza in favórea strainului, nascutu in Romani'a, unu dreptu mai mare decatu ilu are romanulu nascutu in afara de teritoriulu Romaniei, care nu póte deveni cetatianu romanu decatu numai printr'unu votu legislativu, pe candu pentru strainulu nascutu in tiéra si ajunsu la maiorenitate este destulu a face o declaratiune in cursu de unu anu spre a dobêndí dreptulu de cetatianu romanu. — Cerendu-se apoi urgenti'a propunerei de susu s'a pusu la votu si s'a admisu.

## REGULAMENTU

pentru impartirea si organisarea **administrativa** a Dobrogei.

(Urmare.)

### TITLULU II.

#### Despre prefectu.

Art. 10. Prefectulu, in districtulu seu, este representantulu guvernului centralu. Elu are subingrijirea si respunderea s'a ordinea publica si prin urmare, garanti'a proprietatiei, a averei, a onórei, a libertatiei individului si ocrotirea drepturiloru libertatiei tutuloru culteloru.

Art. 11. Prefectulu administréza districtulu seu, deocamdata, dupa legile si obiceiurile locale, dandu totu ajutorulu administratiei intru esecutarea intocmai a regulamenteloru celorulalte ministerie.

Art. 12. Cá representantu alu guvernului centralu, elu are la dispositiunea s'a, in marginile legei, poterea publica.

Art. 13. Elu in acesta calitate, are antaiulu pasu la tóte receptiunile, primesce tóte felicitarile. Elu observa mersulu tuturoru servitieloru si parerile sale, candu crede necessariu, le supune la apretiarea ministrului respectivu.

Art. 14. Toti functionarii administrativi si politianesci sunt sub ordinele sale.

Art. 15. Prefectulu este obligatu cá in fiecare 15 dile se reporteze ministerieloru respective imbunatatirile si reformele ce crede necessaru a se introduce in legislati'a locala actuala, care se inlesnésca pe catu s'ar' poté apropiarea de legislati'a generala a tierei. Astfeliu scól'a, administrati'a comunala si judetiéna, serviçiulu sanitariu si drumurile de comunicatie voru face obiectulu primeloru dispositii, la care prefectulu va fi datoru a dá tóta seriós'a s'a solicitudine. Mesurile propuse si adoptate de ministeriele respective si aprobate de Domnitoriu, prefectulu le va face cunoscute populatiei prin ordonantia si le va esecutá intocmai.

Art. 16. Tient'a, la care prefectulu cauta a se silí se ajunga, va fi legislati'a generala a tierei. Pentru a ajunge inse la acést'a, este obligatu a luá mesuri prudinti, lasandu timpu populatiei locale a se petrunde de folósele noueloru reforme.

Art. 17. In ori-ce casu prefectulu este tienutu a nu trece preste legile generale ale tierei. Este lasatu la inteligenti'a s'a se nu aplice inse unele parti, care ar' fi in contradicere cu deprinderile si cu legislati'a locala. — Mantienerea iubirei si a infratirei intre diferitele culte si nationalitati, prin respectarea datineloru si dogmeloru fiecarui cultu, va face prim'a preocupatiune a prefectului. Locuitorii Dobrogei (ai Romaniei transdanubiane) fiindu considerati cá fii ai aceleiasi Romanii, toti se voru bucurá de o potriva de aceleasi ingrijiri si drepturi, si prefectulu este insarcinatu cu acést'a.

Art. 18. Prefectulu lucréza sub ordinele directe ale ministrului de interne, esecutandu in acelasi timpu ordinele tuturoru celorulalti ministri in atributiunile loru.

Art. 19. Prefectulu este supusu la tóte celelalte indatoriri catra diferitele ministerie, intocmai cá si ceilalti prefecti ai tierei.

#### Despre administratorii de plasi.

Art. 20. Administratorii in circumscripti'a incredintiata loru, au aceleasi indatoriri si drepturi cá si prefectulu.

Art. 21. Administratorulu lucréza sub ordinele prefectului. Elu ei inlesnesce tóte sciintiele culese la localitate si prin rapórte septemanale le supune la apretiarea prefectului, care apoi le studia si le modifica conformu indatoririloru sale.

#### Despre politiaiu.

Art. 22. Politiaii sunt directu sub ordinele prefectului si administréza politi'a in marginile legiloru si obiceiuriloru esistinti locale si conformu instructiuniloru prefectului. — Elu are sub ordinile sale tóta politi'a locala.

#### Despre primarii de comune.

Art. 23. Primarulu este numitu de catra prefectu dintre cei cinci locuitori alesi ai comunei. — Religiunea nu este unu obstaculu la numirea primarului. Prefectulu va cautá inse in alegere a avé in vedere religiunea professata de celu mai mare numeru.

Art. 24. Primarulu, asistatu de consiliari, ingrijesce si ia mesurile cuvenite pentru politi'a rurala, pentru paz'a bunei ordine si linisce intre locuitori si pentru indeplinirea ordiniloru ce ar' primi dela autoritatea superióra. — In casu de crime séu de delicte, elu urmaresce si descopere pe autorii loru pana la sosirea administratorului de plasa, carui'a i va fi facutu cunoscutu indata comiterea faptului. Elu va incunosciintiá in totdeun'a pe administratorulu de plasa despre veri-ce turburare séu neoranduiéla intemplata intre locuitori.

Art. 25. Consiliulu comunalu sub presiedinti'a primarului, va cauta se impace tóte neintielegerile dintre locuitorii comunei. Are indatorirea de a luá tóte mesurile necessarie pentru prosperarea interesseloru generale ale comunei. Este respunsabilu pentru veri-ce desordine din caus'a religiunei; va acordá egala protectiune tuturoru culteloru, va ingriji pentru bun'a stare a scólei si a templeloru religiunii.

Art. 26. Prin midiulócele, de care póte dispune, consiliulu comunalu va face cá stradele si caile de comunicatiune de pe teritoriulu comunei se fia intretienute in conditiuni satisfacatóre.

Art. 27. Primarulu se va supune ordineloru administratorului de plasa. Elu va poté cere ajutorulu fortiei publice pentru restabilirea ordinei, in casu candu va fi turburata in interiorulu comunei. — Administratorulu 'lu va poté suspendá, candu l'ar' dovedi abatutu dela datoriile sale. — Prefectulu numai 'lu póte revocá.

Art. 28. Candu s'ar' constatá, ca consiliulu comunalu nu corespunde indatoririloru sale, administratorulu ei suspenda esercitiulu autoritatii sale si va reportá prefectului, care póte disolvá consiliulu si ordoná alta alegere.

Art. 29. In comunele de resiedintia a prefecturei, prefectulu póte presidá adunarea consiliului comunalu, veri de cate ori va crede de cuviintia. Póte delegá se'lu inlocuiésca pe directorulu prefecturei.

Art. 30. Alaturatulu statu, care ficséza numerulu functionariloru si apuntamentele loru, se va aplicá pentru Dobrogea, pana ce Corpurile leginitóre voru organisá prin lege acésta parte a Romaniei.

Art. 31. Ministrulu nostru secretariu de statu la departamentulu de interne este insarcinatu cu esecutarea acestui decretu.

Datu in Bucuresci, la 13 Novembre 1878.

**Carolu.**

Ministru-secretariu de statu la depart. de interne:
*C. A. Rosetti.* Nr. 2533.

## Diverse.

(Noulu comandantu militariu alu Transilvaniei) d. generalu Ferdinand Bauer s'a reintorsu din calatori'a s'a de inspectiune in Sibiiu, dupa ce a mai visitatu in 3 l. c. si fortareati'a Albei-Iulie.

(† Teodoru Petrisioru,) zelosulu si activulu professoru la gimnasiulu din Blasiu, in etate abia de 33 ani a incetatu din vieatia la 4 l. c. in spitalulu civilu din Sibiiu si a fostu inmormentatu totu in Sibiiu, la 7 l. c. Intr'ensulu a perdutu natiunea nóstra earasi unu demnu si neobositu lucratoriu pe campulu culturei nóstre nationale. Fia-i memori'a binecuventata!

(„La Voce d'Italia".) Cetitoriloru nostri le este cunoscutu nobilulu scopu, care a indemnatu pe eminentulu publicistu d. cavaleru Enrico Croce a scóte unu diuariu in limb'a italiana si romana in Bucuresci. Publicandu mai la vale o invitare de prenumeratiune la acestu organu de lig'a greco-latina, „La Voce d'Itali'a", din care au aparutu deja 11 numere, dorimu si speramu, ca va fi imbraçiosiatu cu caldura si de catra romanii din Transilvani'a si Ungari'a.

(Patriotismulu femeiloru romane in timpulu resbelului.) Cetimu in „Romanulu": „Ni se tramite urmatoriulu articulu, caruia 'i damu cu placere locu in colónele nóstre, atragêndu asupra'i atentiunea dlui ministru competinte: „„Resbelulu din urma, care a doveditu lumii viteji'a ostasiului romanu, ne-a oferitu, pe langa tóte relele si avantagiele lui, si ocasiunea de a cunósce si aplaudá patriotismulu femeiei romane din tóte partile. Catu ne simtiamu mangaiati vediendu, ca pe candu fiii tierei isi faceau cu demnitate datori'a in lupt'a eroica pentru

onórea natiunii, fiiele intregei natiuni, demne urmasie ale strabuneloru loru, alergau s'aduca obolulu loru pe altarulu patriei, dandu sprijinulu loru causei nationale. Dómnele romane si-au implinitu cu demnitate si onóre datori'a ce le era impusa prin numele ce porta, prin simtiemintele ce nutrescu si nu numai cele din Romani'a libera si independinte, ci si cele de dincolo de Carpati. Acésta purtare a dómneloru romane merita deplina recunoscientia. Ea merita si indemna; ca-ci e bine de a nutri aspiratiunile frumóse si nobile ale unei natiuni. Acest'a, credemu, a fostu si scopulu crearii ordinului „Elisabet'a Dómn'a". Dómnele romane din Austro-Ungari'a, adica cele din B covin'a si Transilvani'a, (si nu mai puçinu cele din Ungari'a — Red. „G. Tr.") au participatu cu zelu la ajutorarea ostasiloru romani raniti. Listele ofrandeloru tramise de comitetele aceloru dómne catra Crucea rosia din Romani'a, séu catra guvernulu romanu, s'au vediutu publicate prin diferitele foi romane. Sta acuma la guvernu de a intrebuintiá bine acést'a institutiune a decoratiunii pentru dómne, a careia menire este, nu numai de a recompensá faptele eminente si patriotice ale dómneloru, ci si a dá pentru viitoriu unu indemnu la astfeliu de fapte vrednice de imitatu. Nu ne indoimu dér', ca guvernulu nu va trece cu vederea nici pe acele fiice ale Romanimei, care apartienu altoru state, si care au ingrijitu, cá se nu lipsésca pe altarulu natiunii nici ofrandele Romaniloru transcarpatini.""

(Concertele filarmonice in Brasiovu.) Dilele trecute s'a datu ocasiune publicului din Brasiovu a asistá la unu concertu datu de capel'a orasianésca cu binevoitórea cooperare a unoru diletanti. D. A. Brandner, conducetoriulu acestei capele, a sciutu cu program'a s'a, care a fostu pe atatu de bine esecutata, precatu si de alésa, se atraga tóta atentiunea auditoriloru. Program'a a fostu urmatórea: Ouvertura la „Frumós'a Melusin'a" de Mendelssohn; „Fantasia pentru flauta" de Galli R., esecutata de d. virtuosu A. Frey; Preludiu la oper'a „Lohengrin" de Wagner R. si „Simphoni'a" II (D-dur) de Beethoven. — Mai multu a incantatu pe publicu „Fantasi'a" pentru flauta. Cunoscutulu virtuosu pe flauta d. A. Frey a seceratu cu acésta piesa din nou prin desteritate, tonu, briliantia si prin rutin'a s'a artistica aplausele unuanime ale publicului. „Symphoni'a" de Beethoven, unu opu din cele insemnate ale renumitului classicu, a fostu asemenea cu mare acuratetia si bravura esecutata de intrég'a orchestra, pentru care resultatu merita d. conducetoriu A. Brandner tóta laud'a, ca-ci si cu acésta ocasiune a documentatu marele talentu, cunoscintie musicale si patienti'a ce-o posede. Ce s'atinge de celelalte doue piese, au fostu in tóta privinti'a bine esecutate. Sperandu, ca si concertele viitórie filarmonice voru fi totu asiá de bine arangiate si voru produce totu aceeasi placere iubitoriloru de musica, reamintimu publicului nostru brasioveanu, ca alu 2-lea concertu filarmonicu se va dá in 20 Decembre 1878, ér' celu din urma in 14 Ianuariu 1879, si dorimu, cá la aceste se fia representatu in numeru catu mai mare. T—a.

(Prim'a aniversare a caderei Plevnei) s'a serbatu eri in 28 Novembre in Bucuresci dupa urmatoriulu programu: La reversatulu soriloru 21 tunuri au anunciatu capitalei serbarea. La órele 11 dim. mare serviciu divinu la Metropolia, rogatiuni de multiamire pentru succesulu armeloru romane si rogatiuni pentru sufletele celoru cadiuti, asistandu M. S. R. Domnulu si tóte autoritatile militare si civile.

(De principe alu Bulgariei) va fi numitu, cumu se anuncia, principele Battenberg (de Hess'a), care este spriginitu de Russi'a si de Germani'a.

(Imperatii Wilhelmu si Alesandru,) s'au reintorsu ambii unulu in 5 si altulu in 4 Dec. in capitalele loru. Imperatulu Wilhelmu s'a reinsenatosiatu pe deplinu si a luatu érasi frênele guvernului in mana. Elu a fostu primitu cu mari ovatiuni in Berlinu. Nu asia de bine i-a mersu imperatului Alesandru in Livadi'a, ca-ci se dice, ca in curêndu va plecá érasi la Nizza.

(Armat'a russésca din Turci'a) se urca, dupa cumu ne spune „Polit. Corr.", in momentele de façia, pana la 270,000 ómeni. Intrun'a sosescu trupe noue din Russi'a spre intarire. In Adrianopole si Sofi'a si 'n mai multe alte puncte se continua cu multu zelu lucrarile de intarire. Starea senatatii trupeloru russe e fórte rea mai cu séma din caus'a lipsei de cuartire, asia si clim'a nu le prea priesce. Timpulu e ploiosu si negurosu si Balcanii sunt acoperiti de zapada. 30 de locomotive si 600 vagone sunt necontenitu ocupate cu transportarea provisiuniloru la Adrianopolu, Filippolu s. a. In Odes'a si 'n tóta Basarabi'a se facu mari deposite pentru provisiuni.

(Tablouri.) Sub editur'a dloru Luis si Lachmann, au aparutu de curêndu doue frumóse si interessante tablouri, lucrate cu multa atentiune si purtandu urmatórele inscriptiuni, unulu: „Carolu I alu Romaniei in capulu armatei sale in campani'a 1877—1878; celalaltu: „Intrarea triumfala a armatei in Bucuresci." Celu d'antaiu se compune din o grupa de tabele. pare ca ar' fi fotografiate, si cari infaçisiéza principalele scene sangeróse si momente fericite in resboiulu de peste Dunare. In midiloculu tabloului se afla A. S. R. Domnitorulu in fruntea ostirei sale dinaintea Grivitiei, in memorabil'a di de 30 Aug. De giuru impregiurulu seu alte diece tabele mai mici representa in ordine cronologica: Lupt'a de anteposturi dela Olteniti'a (18 Apr.) bombardarea Vidinului dela Calafatu (15/27 Maiu), intrarea armatei romane in Nicopole (19 Iuliu), A. S. R. in fruntea armatei romane la Corabi'a (29 Aug.), asaltrlu Grivitiei (27 Aug./18 Sep.) batali'a dela Smardanu (12 Novembre), capitularea lui Osman pasi'a la Plevn'a 19 Decembre) si in fine intrarea triumfala a armatei romane in Vidinu (12 Sept.) Acésta grupa de mici tablouri nu este de catu o reproducere in miniatura dupa albumulu de tablouri, cu care d. Lachmau a fostu insarcinatu inca dela inceputulu resboiului, si care peste curêndu va fi datu la lumina. Celu de alu doilea tablou, totu in genulu celui de antaiu, catu privesce art'a cu care a lucratu, formatulu si marimea, representa intrarea triumfala a armatei romane in Bucuresci, serbatorita cu atatu entusiasmu in diu'a de 8 Octobre. Ambele tablouri se afla de vendiare la librari'a dlui Luis si costa atatu de eftinu, in comparatiune cu ingrijirea, cu care sunt lucrate, incatu nu ne indoimu, ca toti, cari voru voi se pastreze o amintire piósa despre maretiele fapte ale osteniloru nostri, se voru grabí se'si impodobésca cas'a cu aceste icóne ale vitejiei romane. „Rom. Lib."

(Desgroparea ruineloru Troiei.) De mai multi ani a capetatu Dr. Schliemann concessiunea dela guvernulu turcescu, cá se póta intreprinde sapaturi in Asi'a mica pe loculu, unde dupa descrierile topografice ce s'au conservatu in Iliad'a lui Homeru se da cu socotél'a, ca se afla terimulu, unde a fostu Troi'a vechia, de unde a plecatu mosiulu Ene'a la Itali'a dupa deremarea Troiei prin Elini. Mii de ani au zacutu ruinele Troiei ascunse in pamentu, pana candu in dilele nóstre Dr. Schliemann s'a apucatu cu totu de adinsulu se le desgrópe. Elu descoperi multe lucruri interessante, pe cari le-a descrisu cu de ameruntulu in opulu seu ce tractéza despre lucrurile desgropate la Hissarlic, care zace pe ruinele Troiei. Elu intrerupse lucrarile sale pe unu timpu orecare. In anulu acest'a s'a apucatu de nou de lucru si a descoperitu patru tesaure unulu dupa altulu. Tesaurulu, ce l'a aflatu mai pe urma intrece pe tóte celelalte si este unu vasu de bronzu plinu cu cercei si cu alte ornamente (podóbe) de auru; apoi mai aflà 16 sabie de auru massivu fara manunchiu si multa argintaria. Pretiulu acestui tesauru, se dice, ca intrece pe tóte celelalte trei de mai inainte, Conformu puncteloru din firmanu, pe bas'a caruia Dr. Schliemann a capetatu concessiune din partea guvernului turcescu, se sape in Troi'a, este obligatu, cá din tesaurele ce va afla se dé jumetate pentru museulu imperialu din Constantinopole; de aceea fu avisatu guvernatorulu Dardaneleloru, de a primí din tesaurele descoperite partea ce compete museului imperialu si de a o depune in museu. Apoi se mai cuteze cineva a dice, ca turcii sunt barbari si ca nu promovéza cultur'a si civilisatiunea, candu punu ei atat'a pretiu pe anticitatile popóreloru din lumea vechia!?



## Sciri ultime telegrafice.

**Bucuresci**, 27 Nov. (9 Dec.) „Monitoriulu" de eri a publicatu decretulu, prin care se complectéza ministeriulu in modulu urmatoriu: D. Ionu Bratianu, interne si presiedinte alu consiliului; d. Dimitrie Sturdza, ministru de financie; d. Ionu Campineanu, la esterne; d. M. Ferichidi, lucrari publice; d. Cantilli, culte si instructiune; d. Eugeniu Statescu, justitia. La resbelu se dice, ca se va numi mai tardiu d. col. Dabija. In siedinti'a de Luni a camerei s'a cetitu mesagiulu, prin care se anuncia reconstituirea noului cabinetu si program'a ministeriului. Acest'a s'a presentatu si Senatului si a fostu primitu cu aplause.



Nr. 1125/a. f. sc. gr. 1—3

## Escriere de licitatiune.

Pentru esarendarea dominiului dela Cristurulu Ciceului, fostu a lui Torma Károly, acumu proprietatea fondului de stipendie alu fostului alu douilea regimentu romanu de granitiari din Ardealu, pentru timpulu din 1 Ianuariu 1879 (noue) pana la 31 Decembre 1884 (patru), se va tiené licitatiune publica in **30 Decembre 1878** dela 9 óre diminétia pana la 12 óre amédiadi in cancelari'a administratiunei fonduriloru scolastice granitiaresci in Naseudu.

Acelu dominiu pretiuitu judecatoresce cu padure cu totu la 157,704 fl. v. a. consta din:

1. 231 jugere si 1540°☐ aratura, cu semenatur'a de tómna cu totu;
2. 146 jugere 1167°☐ fenatia;
3. 4 jugere viia;
4. 168 jugere si 211°☐ pasiune;
5. 1 jugeru din padure;
6. case frumóse de locuitu, edificie de economia;
7. lucrulu parte cu palm'a, parte cu trasur'a dela 19 curialisti;
8. móra de farina cu 5 petre din 1 Aprilu 1879;
9. jumetate dreptulu de carciumaritu din comunitate, din 24 Aprilu 1879.

Pretiulu strigarei cá arenda anuala e statoritu la 2500 fl. v. a.

Pana la inceperea licitatiunei verbale (cu gur'a) se voru primi si oferte sigilate, timbrate si provedute cu 10% a pretiului de strigare in bani gat'a.

Atatu celu ce va oferi mai multu in scrisu, catu si celu ce va oferi mai multu la licitatiunea verbala, va trebui se cunósca pe deplinu conditiunile de licitatiune si se se supuna acelor'a neconditionatu.

Conditiunile de licitatiune si alte deslusiri stau spre dispositiune in cancelari'a fonduriloru in Naseudu.

Din siedinti'a comissiunei administratóre de fondurile scolastice granitiaresci si de stipendie, tienuta in Naseudu, 24 Novembre 1878.

Presiedintele: Gregoriu Moisilu, vicariu foraneu. Secretariulu: Ioachimu Muresianu.

Nr. 3326. 1878. 2—3

## Concursu.

Devenindu vacantu postulu de notariu cercualu din notariatulu Noulu romanu cu comunele afiliate Colunu, Gainariu, Feldióra si Rucaru se escrie concursu pana in **31 Decembre 1878**. Cu acestu postu sunt impreunate unu salariu anualu de 400 fl. v. a. si localu de cancelaria in comun'a Noulu romanu.

Doritorii de a concurá la acestu postu au a documenta pe lenga cualificatiunea prescrisa in § 74 si 75 art. de lege XVIII din anulu 1871, ca sciu tóte trei limbi ale patriei. — Petitiunile timbrate si prevediute cu documentele referitóre la recerintiele amintite au a se indreptá pana la diu'a prefipta la subscris'a pretura.

Oficiulu pretoriale.

Arpasiulu-inferióre, 30 Nov. 1878.

Negrille, pretore.


Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.